

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

עד.

א) [פי' חסין] כבודו. ב) דריה מתיירין. ג) טהורין קי. ד) זיל שקל טייעא. ו) עירין. ז) זיל פליטה. ח) ש"ס. ט) זיל סלחנה. י) [מכנה] חן. יא) כ"ס. יב) ש"ס. יג) ויבש חסין. יד) ש"ס. יו) ויבש חסין. יז) דריה למחר וחסין. יח) ש"ס. יט) ויבש חסין. כ) דריה חלל.

הגהות הב"ח

א) נמי לחי' כן טורא דמיני' אל' (ב) שם חסין לך נוסף לך ויבש חסין (ג) שם חסין ויבש חסין (ד) שם חסין ויבש חסין (ה) שם חסין ויבש חסין (ו) שם חסין ויבש חסין (ז) שם חסין ויבש חסין (ח) שם חסין ויבש חסין (ט) שם חסין ויבש חסין (י) שם חסין ויבש חסין (יא) שם חסין ויבש חסין (יב) שם חסין ויבש חסין (יג) שם חסין ויבש חסין (יד) שם חסין ויבש חסין (טו) שם חסין ויבש חסין (טז) שם חסין ויבש חסין (יז) שם חסין ויבש חסין (יח) שם חסין ויבש חסין (יט) שם חסין ויבש חסין (כ) שם חסין ויבש חסין

לעיו רש"י

שיפ"ש [ש"ס] ש"ס. סיכוב על נבו.

מוסף רש"י

בלועי דקרא. מקום שחללו לנס עתה קרא [מחורין קרא]. בועא. נקב. שמתנו ילף עשן [ש"ס]. ואמשינה במיא. שרה אוחה נמי. לון חסי היי ש"ס. אמר לי. הוה טייעא [ש"ס]. ואמרי חבי משה אמר לי. ששה מה שפמיס רחא של יום שם ילף מהם ויבש חסין. חסין ויבש חסין.

וגו אפרקיד.

שהיו שוכנין בפנים להוצות כשמוי יין: אפרקיד. פניו למעלה. שיפ"ש בלע"ו: ועייל טייעא חסין בירכיה כו'. כלומר ראינו טייעא שהיה מהלך תחת כרכי המת רוכב על הגמל וזוממו כדו ולא היה נוגע בו בכרכיה. וליכא שיכול טייעא ללכת תחת כרכי המת וזוממו כדו ולא היה נוגע בו דלי שיעורא קאמר ולא ממש חזא מעשה הכי הו"ל לממר ועייל פרשא מומי בירכיה כו' אי נמי ועייל גברא (א): שקלי (א) קרנא. כנף העלית להציאו לפני חכמים ללמוד ממנו דלי ציית אי כ"ש אי כ"ה דלקמן: ולא הוה מסתין לך. בהמות שהיינו רוכבין לא היו יכולין לילך: כל אלא חמרא. רבה נר בר חנה היינו רבי אלא כו' (א) חנה. וכמו כן רבינא כמו רב אבינא: חמרא. כלומר שטות חמור: סיכסא. שטות כדאמרין בחלק (פסוקין דף ק): ענדקן סיכסן: נלאי הלכסא. פסקת ליה משום דבעית למיחוי אי הלכא כ"ש דפליגי כמסתא מנחות (דף מה): דמ"ר כמה חוין הוא נותן ב"ש אומרים ארכבה וזית הלל אומרים שלשה וכמה תא משולש כו': איצני לך למימי חוין וחולוין. מקמי דמהיריה ומימי ומימא לך. חולוין. שלשה חוין גדיל קרי חוליא כמסתא מנחות (טו): שנשבעתי. מן הגלות כדכתיב קראי טובא צנצאים: והוא. רבה נר בר חנה סבר דלמא שנועתא דמנוול (א) דכתיב אשר נשבעתי מעבור מי נח וגו' (ישעיה נד): אותה שנועה היה רוצה להסיר וימריב את העולם כמנוול ולפיקו לא רצה להסיר: ורנן. דקרו ליה סיכסא אמרי א"כ לא הוה ליה לממר או לי אלא משום דבכל צרתם לו נר (ישעיה סג): צינעי. נקעים דכתיב ומקנע (הלאך אשר וגו' [מכנה נח]): קורא. עשן שקל נכבא דעמרא. לקח גזת אמר ושראה נמי: איחרך איחרוי. הגהה נבני אש"ס ששרויין נמי: א"ס. הסכת ושעמ: שמעיס דקאמרי. שברי ירדו חיים שאולה: כל תלפין יומין. כל ראש חדש: ככר כקלחא. שמהפסין אוחו כתי שמתנבל: (א) היכא דנשקי ארעא וקיעא. מקום גבוה היי שם שטעקין יחד זה לזה ולא היינו סוף העולם דא מהלך חמש מאות שנים היו וא"י אצמיתו של עולם היא דכתיב (ויחוקל לה) יושבי על טבור הארץ והיינו מקומו של רבה נר בר חנה: סילפא. סל לחס שלי: דודר. חוזר כדאמרין בפסחים (דף ז'): גלגל חוזר ומלות קבועים: אוסיי. תמידי. ל"א מתמרי זמיה מיה והיינו נמי תמידי: מכרי דסורא. נהרות שנסורא: כריה קלה. מבריות קעניס נמי: לטומיה דלויסן. שיאלכניו) היום: עיזא דימא. של מה שיש צינעה יש ניס חוץ מן החולדה בשמיטת חולין (דף קמ): דכתיבא. חופרת ניס בקרניה לבקש אחר מונומיה: קרעילסא. ארגו: דשמיא כרשא. כך שמו: נר

וגו אפרקיד. מהלך אר"ת דאפרקיד פניו למעלה ולא כמו שפירש ר"ת צנדה (דף יד. ו) וס' ד"ה אפרקיד) וצנכות (דף יג:) פניו למטה דאם כן לא היה יכול טייעא לרכוב תומי ברכיה: פסקי' חדא קרנא דתבצחא. משמע חלל שיש ציית למחיס ויש לדחות שהיו נכנסין ממחיס כקבר כדלמר צנדה שכל ערב תשעה נכאז היו הולכין כשהן חיים לתוך קבריהם והיה בת קול יוצאת ואומרת הגדלו חיים מן המחיס אבל יש להניח ראיא מפרק התכלת (מנחות דף מה). דלמר שמואל כלי קופסא חייבין ציית ומודה שמואל בזון כשעשאן לכבודו פירוש למכריס והיה שעתא דלי רמינן להו וכן יש צנדה למה שמואל פרשת מקושש לפרשת ציית לומר לך שהמחיס חייבין ציית וקשה דאמרין בפרק מי שמתו (נרכות דף יח). רבי חייא וכי ינתן לו קא שקלי ואולי ציית הקצבות הוה שדיא למימיה דרבי יונתן אקבידא ח"ל רבי חייא דלי כנפך שלא יאמרו למחר בלין אלגנו ועשוי מחרפין אותנו ואי יש למחיס ציית ממי מחרפין אותנו דלמר וי"ל דלע"ג דיש להן ציית מ"מ מחרפין אותם שמראין עמנן שון חייבין והמחיס שפירוס דלמר (שם דף ג). כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המזות אבל קשה לו המנהג שנוהגים להסיר ציית מטעמים של מחיס ואר"ת ששמע מוקי לוי"ר לפי שציית עדות הוא שקיים כל המורה לציית עולה מ"ר ומ' חוין וה' קשרים הרי טרי"ג ועשוי שאין חשונין כל כך הרי הוא כאלו מעיד עדות שקר וה"ר דרשין דרשין ועשו להם ציית לדורותם לדור מס ואורי' דבימיהם היו כולן מקיימין מצות ציית לפי שה' ליתון טעמות של ד' כנסות ולכן היו עושין להן אף צייתם אבל עתה שאין לכולן בחיין אין לעשות ציית אפי' מי שהיה לו בחייו שלא לציית אף מי שאין לו ועכשו זה מצונו כפרא דנדה (דף עא). כדלמר הוה מטיבילן כלים ע"ג גזיס נדות ממות המליו מיות מביישיט כו' ועוד דלנו סומכין על מסכת שמונת פ"ג) דאמרין אלא שאלו בן צעית זיה את בניו וקברוהו תחת כנפולתו של אלא והטילו תכלת מאפילויני פירוש מטעמיהו ויש לגרוס המירו מדקאמר מאפילויני ורבינו חיים כהן זקן פירש דאין קיימא לן כדני יונתן דלמר (מה דף סא): מצות ציית איירי לעמיד לנא והיה דמנחות איירי אלינא דשמואל דלמר אין צייתו ולכן לרין שיהא לו ציית דעמידין לדיקס שיעמדו בלבושיהם ואם יסירו לו הציית נמוח נמלא שלעמיד יעמוד בלא ציית והמדרש נמי אמי כשמואל והיה דלקמן יצאה בת קול ואמרה דביהו דכני חנינא בן דוסא עמידה למישדא בה תכלת לדיקס לעמיד לנא אחיא נמי כשמואל ועוד אומר ר"י דכני פירשו

וגו אפרקיד. מהלך אר"ת דאפרקיד פניו למעלה ולא כמו שפירש ר"ת צנדה (דף יד. ו) וס' ד"ה אפרקיד) וצנכות (דף יג:) פניו למטה דאם כן לא היה יכול טייעא לרכוב תומי ברכיה: פסקי' חדא קרנא דתבצחא. משמע חלל שיש ציית למחיס ויש לדחות שהיו נכנסין ממחיס כקבר כדלמר צנדה שכל ערב תשעה נכאז היו הולכין כשהן חיים לתוך קבריהם והיה בת קול יוצאת ואומרת הגדלו חיים מן המחיס אבל יש להניח ראיא מפרק התכלת (מנחות דף מה). דלמר שמואל כלי קופסא חייבין ציית ומודה שמואל בזון כשעשאן לכבודו פירוש למכריס והיה שעתא דלי רמינן להו וכן יש צנדה למה שמואל פרשת מקושש לפרשת ציית לומר לך שהמחיס חייבין ציית וקשה דאמרין בפרק מי שמתו (נרכות דף יח). רבי חייא וכי ינתן לו קא שקלי ואולי ציית הקצבות הוה שדיא למימיה דרבי יונתן אקבידא ח"ל רבי חייא דלי כנפך שלא יאמרו למחר בלין אלגנו ועשוי מחרפין אותנו ואי יש למחיס ציית ממי מחרפין אותנו דלמר וי"ל דלע"ג דיש להן ציית מ"מ מחרפין אותם שמראין עמנן שון חייבין והמחיס שפירוס דלמר (שם דף ג). כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המזות אבל קשה לו המנהג שנוהגים להסיר ציית מטעמים של מחיס ואר"ת ששמע מוקי לוי"ר לפי שציית עדות הוא שקיים כל המורה לציית עולה מ"ר ומ' חוין וה' קשרים הרי טרי"ג ועשוי שאין חשונין כל כך הרי הוא כאלו מעיד עדות שקר וה"ר דרשין דרשין ועשו להם ציית לדורותם לדור מס ואורי' דבימיהם היו כולן מקיימין מצות ציית לפי שה' ליתון טעמות של ד' כנסות ולכן היו עושין להן אף צייתם אבל עתה שאין לכולן בחיין אין לעשות ציית אפי' מי שהיה לו בחייו שלא לציית אף מי שאין לו ועכשו זה מצונו כפרא דנדה (דף עא). כדלמר הוה מטיבילן כלים ע"ג גזיס נדות ממות המליו מיות מביישיט כו' ועוד דלנו סומכין על מסכת שמונת פ"ג) דאמרין אלא שאלו בן צעית זיה את בניו וקברוהו תחת כנפולתו של אלא והטילו תכלת מאפילויני פירוש מטעמיהו ויש לגרוס המירו מדקאמר מאפילויני ורבינו חיים כהן זקן פירש דאין קיימא לן כדני יונתן דלמר (מה דף סא): מצות ציית איירי לעמיד לנא והיה דמנחות איירי אלינא דשמואל דלמר אין צייתו ולכן לרין שיהא לו ציית דעמידין לדיקס שיעמדו בלבושיהם ואם יסירו לו הציית נמוח נמלא שלעמיד יעמוד בלא ציית והמדרש נמי אמי כשמואל והיה דלקמן יצאה בת קול ואמרה דביהו דכני חנינא בן דוסא עמידה למישדא בה תכלת לדיקס לעמיד לנא אחיא נמי כשמואל ועוד אומר ר"י דכני פירשו

מסקי. נקוט: חרא קרא דתכלתא. מן טיליה שלום שהיו שוכנין בהם. כל אבא חמרא. כלומר לרבה דרי קרין אבא חמור. כיון שקורין לרבינו כהן. לטא סיכסא. שטות: לטא חלכותא. פסקת ליה אי למיחוי אי הלכה כבת שפאי דאמר הכי מנחות דף סא ג' ד' דהרי כמה חוין הוא נותן ב"ש שפאי אומרים ארכב וביה אומרים ארכב. אמר רב דלמא חוין הוא נותן ב"ש דהוא נותן ב"ש כן חוין שמואל רבי ר' יהודה ויכולתא ארכב ר' יהודה אמר שיש בהך שלש ויכולתא שלש אמר רב פפא הלכתא ד' בהך ג' ויכולתא ד' וכו'. לפה [לך] למיכר הכי אביעי לך למימי חוין וחוליות כו': אי לי שנשבעתי. מן הגלות מי ספרי: והוא. רבה נר בר חנה סבר דלמא שנועתא דמנוול קאמר ומשי' לא מפר דשאר רוצה להחריב העולם כמנוול. רבנא אמר ליה א"כ או לי לא היה אמר אלא משום דבכל צרות לו צי: איחרוך. הגהה נבני דעמרא ארי' דאמשינה כמיא משום דיגיס מחרפין ליש: את ואחר לך היכא דנשקי ארעא וקיעא. לא משום דמימיו ליה סוף העולם ממש משום דמחילן ת"ק שנה היו העולם אלא מקום הראה לו כמכר אחר ששם נשקין ומגלגל נלגל ונשקין השמים והארץ יחד ולא מיחויו ליה ממש סוף העולם כי אם מקום מגלגל שמקיין וסוכב לשם: לפילחאי. כל שלי: כתיב סברי הסורא: כי נהרות: דאית ליה קרנא כעידא דבחישא כהו. שחוסרת בהן מיס: קרעילחאי. קופסא: נחית

א) לפניו שם הנוסף ארבע נמוך ארבע ומשולש ארבע